

1 Inleiding

Dat Spreekt Vanzelf Digitaal is de heruitgave van de in het verleden zeer succesvol gebruikte driedelige serie DAT SPREEKT VANZELF; communicatieve spreeklessen voor gebruik in het talenpracticum. Deel I bevat spreeklessen voor beginners (A1 niveau tot A2); Deel II bevat spreeklessen voor (half) gevorderden (A2 tot ongeveer B2); Deel III is gericht op gevorderden die toewerken naar het Staatsexamen NT2.

Dat Spreekt Vanzelf Digitaal is volledig aan deze tijd aangepast waarbij zowel het talenpracticum als de cursistenboeken niet meer noodzakelijk zijn. De gehele cursus is via het ReLANpro BYOLL systeem bereikbaar via praktisch elk apparaat met internettoegang. (BYOLL staat voor: Bring Your Own Language Lab) ReLANpro BYOLL maakt smartphones, tablets, laptops en computers geschikt als taalstudierecorders.

2 Doelgroep

"Dat Spreekt Vanzelf Digitaal I" is bedoeld voor opgeleide nieuwkomers die aan het begin staan van hun taalverwervingsproces. Het lesmateriaal is bedoeld voor cursisten die als echte beginners gekarakteriseerd kunnen worden. Daarbij wordt er wel vanuit gegaan dat ze, voordat ze met het materiaal gaan werken, al een aantal weken NT2-onderwijs hebben gevolgd, bijvoorbeeld via de receptieve onderwijsbenadering.

3 Doelstelling

Dit lessenpakket heeft tot doel de communicatieve vaardigheid van cursisten in reële communicatieve situaties te vergroten. Daartoe maken ze kennis met verschillende taalfuncties, die ze met gevarieerd taalmateriaal moeten realiseren.

4 Duur

'Dat Spreekt Vanzelf Digitaal deel I' bestaat uit 16 lessen van elk ongeveer 90 minuten. Deze 90 minuten geven de effectieve tijd aan, waarin gebruik gemaakt wordt van het materiaal. Voor individueel gebruik is er een cursisten handleiding beschikbaar. Voor klassikaal gebruik is er, zowel bij de docentenhandleiding als bij het ontwikkelen van de lessen, van uitgegaan dat groepen een keer per week gedurende twee lesuren (90 minuten) van het materiaal gebruik maken. Hierbij moet in het oog gehouden worden dat cursisten niet de hele tijd met een koptelefoon of oortjes op hun hoofd kunnen zitten. Dit vergt erg veel van hun concentratie. Daarom is er in de lessen van Dat Spreekt Vanzelf een afwisseling gemaakt met oefeningen die niet exclusief gericht zijn op het werken met hun device/apparaat. Voor langzame groepen is 90 minuten vaak nog te kort. Zij hebben meer herhaling nodig en het duurt soms wat langer voordat ze door hebben wat er precies van hen wordt verwacht bij een bepaalde oefening. In de docentenhandleiding is voor langzame groepen daarom bij elke les aangegeven waar een les zonder veel problemen gesplitst kan worden.

5 Kenmerken van het materiaal

Bij het ontwikkelen van "Dat Spreekt Vanzelf Digitaal" zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

1 Het materiaal is in eerste instantie bedoeld voor klassikaal gebruik m.b.v. mobiele devices/apparaten en/of een computerlokaal. De klassikale introductie en instructie bij bepaalde oefeningen door de docent is essentieel.

Dat wil niet zeggen dat het om frontale lessen gaat; er wordt gewerkt in tweetallen, in groepjes, klassikaal en individueel. Les 1 en 2 kunnen gebruikt worden om de instructies uit te leggen aan de cursisten. Ook de uitleg bij het gebruik van matrixen en schema's verdient aandacht. Cursisten hebben hier vaak moeite mee. In de docentenhandleiding wordt steeds geanticipeerd op problemen die bepaalde oefeningen kunnen opleveren. Niet alle oefeningen/lesonderdelen hoeven noodzakelijk in het computerlokaal of via mobiele devices/apparaten gedaan te worden. Aangeraden wordt om in ieder geval de B- en C-oefeningen in het computerlokaal of op mobiele devices/apparaten te oefenen.

2 Na klassikaal gebruik kunnen onderdelen van het materiaal ook individueel op de smartphone of laptop van de cursist thuis geoefend worden. Het systeem wordt dan gebruikt om te remediëren, als herhaling of als extra oefening die dan nog eens thuis of in het studiecentrum (indien aanwezig) herhaald kunnen worden.

3 Elke les is opgezet rond één of meer taalfunctie(s). De verschillende manieren waarop zo'n taalfunctie gerealiseerd kan worden staan in de oefeningen centraal.

4 Als niveau-aanduiding van de lessen wordt gebruik gemaakt van het Europees Referentie Kader.

5 Elke les bestaat uit een afgeronde eenheid van ongeveer 90 minuten. Dit is slechts een globale indicatie; de duur van een les wordt sterk bepaald door de groep cursisten, de docent en het lesmateriaal dat naast Dat Spreekt Vanzelf Digitaal gebruikt wordt.

6 Voor individueel gebruik is er een aparte instructie beschikbaar. De cursist die individueel aan de gang gaat zal echter ook al over enige voorkennis dienen te beschikken.

Uit evaluatie-gegevens die naar aanleiding van de proefversie zijn verzameld, blijkt dat het materiaal inzetbaar is binnen verschillende beginnerscurricula.

6 Opbouw van het pakket

Het pakket bestaat uit een docentenhandleiding, materiaal voor de cursist en studio opnames. De lessen zijn in principe lineair geordend: elke les bouwt voort op de verworvenheden uit de vorige les. Het is daarom niet aan te raden de lessen in een willekeurige volgorde aan te bieden!

* De docentenhandleiding begint elke les met een specificatie, een schematische weergave van de opbouw van de les. De specificaties dienen een tweeledig doel. In een specificatie is met één oogopslag te zien aan welke functie(s) in de betreffende les gewerkt wordt, welk taalvaardigheidsniveau vereist is, welke groepeeringsvormen er worden gehanteerd en hoe de les is opgebouwd. Voor scholen die lesmateriaal voor het systeem willen ontwikkelen dat aan dezelfde doelstellingen werkt, maar bijvoorbeeld gericht is op andere thema's, kunnen de specificaties dienen als stramien voor het maken van lessen. Ook is het mogelijk om op basis van de specificatie bepaalde oefeningen te vervangen door andere oefeningen die beter passen bij een bepaalde specifieke doelgroep. Na de specificatie volgt per les steeds de informatie voor de docent over de betreffende les. Hier worden soms ook suggesties gegeven voor eventuele extra of vervangende oefeningen. Ook wordt aangegeven welke voor de hand liggende fouten cursisten maken en worden suggesties gegeven voor verwerking van het materiaal.

* Het cursistenmateriaal bevat de eigenlijke lessen. Teksten worden samen met de audio aangeboden. Het cursistenmateriaal bevat oefeningen, voorbeelden en schema's, maar geen uitgebreide instructies. Indien nodig zal door de docent aanvullende instructie gegeven moeten worden, aan de hand van voorbeelden. De cursist mag in principe van het cursistenblad of via de

Cloud server meelesen met de tekst van de studio-opname, tenzij anders aangegeven is in het materiaal. Na de zestien lessen volgt de appendix met de teksten van de ingesproken dialogen. Verder zijn in de appendix de vooroefeningen te vinden. Deze vooroefeningen zijn gemaakt om de cursisten meer steun te geven bij de dialogen en hen meer te richten op de taalfunctie die geoefend wordt in de betreffende les.

* Van alle oefeningen, waarbij dat nodig is, staan de teksten bij de studio-opname. De volgorde van de oefeningen loopt parallel met de volgorde in het cursistenmateriaal. Naast spreek oefeningen zijn er ook luisterteksten te vinden die zijn bedoeld als introductie van een bepaalde taalfunctie in een zinvolle context.

7 Opbouw van de lessen

'Dat Spreekt Vanzelf Digitaal I' bevat 16 lessen. In elke les staan één of meer taalfuncties centraal. Bij elke afzonderlijke functie wordt een aantal taalvormen, waarmee cursisten die functie kunnen realiseren, aangeboden en geoefend. De lessen zelf bestaan uit één of meer tekstjes (meestal dialogen) waar naar geluisterd wordt, gevolgd door oefeningen. De oefeningen zijn ontwikkeld en geordend volgens de typologie van Neuner.

A-oefeningen: aanbiedingsfase Cursisten krijgen nieuwe stof aangeboden en doen receptieve oefeningen.

B-oefeningen: 'bouwstenenfase' Cursisten doen zeer gestuurde deeloefeningen met de nieuwe stof, met veel hulp in de vorm van schema's, gebruikszinnen, woordenlijsten etc.

C-oefeningen: communicatiefase Cursisten krijgen spreekoefeningen die tamelijk gestuurd zijn en waarbij veel hulp geboden wordt, maar het taalgebruik is al wat vrijer.

Bij de ontwikkeling van "Dat Spreekt Vanzelf Digitaal" is gekozen voor deze typologie, omdat daarmee gegarandeerd wordt dat taalmateriaal uit drills en losse oefeningen niet op zichzelf blijft staan maar uiteindelijk in reële communicatieve situaties kunnen worden gebruikt.

In de lessen uit "Dat Spreekt Vanzelf Digitaal" is de typologie van Neuner als volgt uitgewerkt:
De A-oefening: De betreffende taalfunctie wordt geïntroduceerd met een dialoog. Achter in de docentenhandleiding zijn vooroefeningen opgenomen bij alle dialogen. Deze receptieve oefeningen kunnen gebruikt worden om cursist tijdens het luisteren te sturen en de aandacht te vestigen op de te oefenen taalfunctie(s). Deze vooroefeningen zijn niet in het cursistenmateriaal opgenomen, omdat het niet voor elke groep noodzakelijk of wenselijk is om lang stil te staan bij de A-fase. Vooral voor langzamere groepen kunnen deze oefeningen een welkome aanvulling zijn.

De B-oefening: In de B-oefening herhalen cursisten een aantal kenmerkende taaluitingen die horen bij de taalfuncties die in de betreffende les centraal staan. Deze oefeningen zijn in feite drills waarbij een stimulus wordt herhaald. Zo'n oefening biedt de cursist de gelegenheid "de woorden in de mond te krijgen". Dit zijn zeer belangrijke oefeningen omdat met deze oefeningen de taalfunctie ingeslepen wordt.

Bovendien worden hiermee de uitspraak en de intonatie geoefend en kan een cursist werken aan zijn spreektempo. Ten slotte dient een B-oefening ook als een soort inventarisatie van manieren waarop een bepaalde functie gerealiseerd kan worden. Soms vinden cursisten deze oefeningen te gemakkelijk, maar ze zijn echt noodzakelijk als voorbereiding op de vervolgoefeningen.

De B/C-oefening; Dit is een oefening waarbij de cursisten zelf de juiste taaluiting moet inspreken. Ze horen eerst een stimulus, dan een pauze waarin ze zelf moeten spreken. Daarna volgt de juiste taaluiting, zodat ze hun eigen respons kunnen vergelijken met de studio-opname.

De C-oefening; In deze oefening werken cursisten met de zinnen en woordcombinaties die ze in de voorgaande oefeningen als bouwstenen aangereikt hebben gekregen. Ze doen gestuurde deeloefeningen met de nieuwe stof, waarbij ze veel hulp krijgen in de vorm van schema's, woordenlijsten en vaste structuren. Dit zijn vaak lastige oefeningen, omdat ze enerzijds erg gestructureerd zijn maar anderzijds toch wel zo vrij dat er meer dan één goed antwoord mogelijk is. Dat maakt het meteen moeilijk deze oefeningen zelfstandig te laten doen. De C-oefeningen bestaan soms uit een dialoog, waarbij een rol is ingesproken en de cursist de andere rol moet spreken. Sommige C-oefeningen bestaan uit schematisch weergegeven dialogen met keuzemogelijkheden. Cursisten kunnen daarmee variatie aanbrengen in hun uitingen. Dergelijke oefeningen worden veelal in tweetallen uitgevoerd. Als er meer dan één antwoord mogelijk is, en er geen controle plaats vindt, kunnen de oefeningen ook in tweetallen gedaan worden. Zij kunnen dan op één device/apparaat hun gesprekken opnemen en deze, samen met andere cursisten of met de docent, bespreken aan de hand van vooraf vastgelegde aandachtspunten.

Veelal heeft een les een vast patroon. Afhankelijk van het aantal taalfuncties dat in de les aan de orde komt, wordt per functie een A - B - B/C - (C) oefening gedaan. Dit vaste patroon, dat in één les vaker terug kan komen, geeft de docent ook de mogelijkheid om de les in kleinere stukjes te verdelen of bepaalde stukken weg te laten die minder relevant zijn voor bepaalde groepen. Soms wordt er in een les een taalfunctie aangeboden die wat thematiek betreft niet direct aansluit bij de rest van de les. Deze functies zijn in de lessen opgenomen omdat ze zinvol en nuttig zijn op dit niveau maar op een of andere manier niet in een van de lessen te plaatsen waren. De docent kan eventueel besluiten de oefeningen waar deze functies aan de orde komen op een ander moment aan te bieden.

8 Gebruik van ReLANpro BYOLL

Niet voor alle onderdelen uit het materiaal geldt dat ze exclusief te gebruiken zijn via ReLANpro BYOLL. Het gaat hier met name om C oefeningen, die het karakter hebben van vrije communicatie. Het ReLANpro systeem is hierbij alleen nodig als dialogen worden opgenomen, zodat cursisten eigen en elkaars gesprekken kunnen beluisteren. Deze lesonderdelen kunnen echter vaak ook in een gewoon klaslokaal gedaan worden. Het materiaal kan ook individueel door cursisten thuis of individueel in het computerlokaal geoefend worden.

9 Gebruik van het materiaal

Voor het gebruik van Dat Spreekt Vanzelf Digitaal is de instructie van de docent onontbeerlijk. De doelgroep bestaat uit cursisten die geen of weinig Nederlands verstaan, waardoor instructie op schrift of op via een audio-opname weinig zin heeft. Er zijn dan ook geen uitgebreide instructies voor de cursist in het materiaal te vinden. Wel zullen cursisten na een aantal lessen gewend zijn aan bepaalde patronen van oefeningen en beter begrijpen wat er van hen verwacht wordt.

Om duidelijke te maken wat precies van de cursist verwacht wordt, is de eerste zin van een oefening vaak gelijk aan die uit het voorbeeld. Op deze manier komen cursisten sneller op gang als ze met een oefening starten.

A-oefeningen; Introduceer de dialoog bij de A-oefening door klassikaal informatie te geven over de inhoud. Stel bij het beluisteren van de dialoog één of meer voorvragen, om de aandacht te

vestigen op de te oefenen taalfunctie. Speel de dialoog eventueel een tweede keer af. Tijdens het beluisteren van de dialoog kan ook de bijbehorende vooroefening gedaan worden.

B-oefeningen; Cursisten zeggen stimuli na. Doe de eerste twee of drie stimuli klassikaal en bespreek ze met de cursisten. Speel daarna klassikaal de oefening af terwijl cursisten individueel de stimuli naspreken.

Ga na de oefening in op eventuele begripsproblemen en wijs op verschillen in formeel en informeel taalgebruik. Let ook goed op de intonatie. Een B-oefening kan het best twee keer gedaan worden; de eerste keer lezen de cursisten mee, de tweede keer herhalen ze alleen op het gehoor. Hier liggen ook de mogelijkheden voor differentiatie tussen snelle of langzame cursisten.

B/C-oefeningen; Cursisten reageren op een stimulus met een taaluiting; daarna kunnen ze controleren aan de hand van hun opname of hun uiting juist was. Ook deze oefening kan heel goed twee keer gedaan worden, vooral met langzame cursisten.

C-oefeningen; Deze oefeningen zijn niet altijd eenduidig als het gaat om controle. Dit betekent voor cursisten er meer dan een goed antwoord mogelijk is. Ze kunnen daardoor niet met een voorbeeld antwoord controleren of hun uitingen correct zijn. Het is heel goed mogelijk om deze oefening als rechtstreekse dialoog tussen docent en cursist te doen. Als cursisten hun uitingen opnemen, is het belangrijk dat deze door de docent beluisterd worden. Veel C-oefeningen bevatten een schema waarin de taaluitingen zijn opgenomen die door de cursist gebruikt moeten worden. Zo'n schema kan ook afgedekt worden in groepen hoger opgeleiden. Daarbij moet in het oog gehouden worden dat cursisten wel voldoende variëren in hun uitingen. Lager opgeleide cursisten kunnen zo'n oefening twee keer doen, de eerste keer met schema en de tweede keer zonder.

10 Feedback

Het geven van goede feedback op de cursisten is tijdrovend en het is voor cursisten vaak moeilijk om elkaar of zichzelf te beoordelen. Wel is het mogelijk om cursisten naar aanleiding van concrete opdrachten en duidelijke aandachtspunten naar hun eigen of elkaars opname te laten luisteren. Die aandachtspunten zullen vooral gericht zijn op variatie:

- Worden alle manieren waarop de functie gerealiseerd kan worden gebruikt?
- Welke manieren hoort u?

Bij elke oefening is aangegeven of de cursist de teksten er wel of niet bij mag houden. De docent kan daar natuurlijk zelf natuurlijk zelf variatie in aanbrengen. Eventueel kan de cursist een bepaalde oefening nog eens herhalen zonder tekst. Het is ook afhankelijk van het niveau van de groep (snel/langzaam) of bepaalde oefeningen wel of niet herhaald worden en of de docent kiest voor extra oefeningen.